

บทที่ ๑
บทนำ

สภาพปัญหา

สภาพการณ์ของระบบการ เมืองไทย นับตั้งแต่คณะราษฎรได้ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุขอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ เป็นต้นมา บรรยากาสของการ เมืองไทยอาจกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องการต่อสู้ ชวงชิงอำนาจทางการเมือง ในระหว่างกลุ่มผู้นำเท่านั้น ปรากฏว่าประสบความสำเร็จเป็นส่วนใหญ่ และเป็นที่ยอมรับว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมิได้เป็นการ เปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีประชาชนเป็น เจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง แต่เป็นการ เปลี่ยนมือผู้ถืออำนาจ จากพระมหากษัตริย์ผู้ถืออำนาจอธิปไตยในการบริหาร แต่ผู้เคียวมาสู่มือของผู้นำทางทหารและ พลเรือนกลุ่มน้อยเท่านั้น

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มาก เพราะประชาชนยังขาด ความรู้ความเข้าใจในรูปแบบและเนื้อหาของ การปกครองแบบประชาธิปไตย ตลอดจนกระบวนการทางการเมือง การปกครองผลของการ ขาดการศึกษาทางการเมืองและความเข้าใจทางการเมืองของประชาชน ทำให้ประชาชนไม่เข้าใจถึงคุณค่าของการมีส่วนร่วมในกระบวนการเมืองของประเทศ ผลทำให้ประชาชนมีเจตคติและทัศนคติที่ต้งนั้นเป้าหมายในการพัฒนาทางการเมืองของไทยอยู่ที่การพัฒนาให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย มีจิตใจที่เป็นประชาธิปไตยตลอดจนมีส่วนร่วมในการปกครองด้วย เพื่อให้การปกครองของไทยเป็นไปอย่างราบรื่น แต่ปรากฏว่าแม่ผู้บริหารประเทศสี่ต่อมาได้ แสดงความพยายามที่จะให้ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เช่น เปิดโอกาสให้มีการ เลือกตั้งโดยให้ประชาชนเข้ามามีสิทธิในการบริหารประเทศโดยตรง ตลอดจนอนุญาตให้มีการตั้งพรรคการเมือง เพื่อเปิดโอกาสให้นักการเมืองที่มีแนวความคิดเหมือนกันได้เข้าร่วมมือให้การ แข่งขันทางพรรคการเมืองตลอดจนพยายามให้ประชาชนมีความรู้ความ

เข้าใจในรูปการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่ความพยายามเหล่านี้ประสบความสำเร็จหรือไม่
 เพราะเกิดการปฏิวัติรัฐประหารขึ้นบ่อยครั้งโดยทหารผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่เป็นรัฐบาล
 เกือบตลอดมา ฝ่ายพลเรือนมีโอกาสตั้งรัฐบาลเพียงไม่กี่ครั้ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลา
 ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา ๘๗ ปี โดยมีการปฏิวัติรัฐประ
 หาร ๑๓ ครั้ง และตลอดระยะเวลาเหล่านี้ประเทศไทยตกอยู่ภายใต้การปกครองของทหารเป็น
 เวลานานถึง ๓๘ ปี ทำให้ระบบการเมืองไทยแบบประชาธิปไตยของไทยขาดเสถียรภาพ และ
 มีความผันแปรไปตามภาวะผู้นำทางทหาร เป็นผลทำให้ประเทศไทยไม่ประสบความสำเร็จใน
 การปกครองแบบนี้

ปัญหาพื้นฐานที่สำคัญที่น่าพิจารณาในการศึกษาปัญหาปกครองแบบประชาธิปไตยก็คือ
 ทำอย่างไรจึงจะช่วยทำให้การปกครองแบบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จในสังคมหรือมี
 ปัจจัยอะไรที่จะส่งเสริมให้เกิดเสถียรภาพในการปกครองแบบนี้ จากการศึกษาพบว่าปัจจัย
 หลายประการที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ทางการเมืองที่สำคัญคือ ประการแรกวัฒนธรรม
 ทางการเมืองของประชาชนเป็นแบบเกมมีลักษณะไม่สอดคล้องกับอุดมการณ์และวิธีการปกครอง
 ในระบอบประชาธิปไตยของตะวันตกบางอย่าง กล่าวคือประชาชนทั่วไปและโดยเฉพาะชนชั้น
 นำจะต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นแบบเอื้ออำนวยต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยจะเห็น
 ได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความกระตือรือร้นหรือสนใจทางการเมืองถือว่าการเมืองเป็นเรื่อง
 ของชนชั้นปกครอง ประการที่สองกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองมิได้มีบทบาทช่วยให้ประ
 ชาชนทั่วไปเกิดความสนใจความรอบรู้และแสดงความคิดเห็นโต้แย้งตลอดจนประชาชนขาดการ
 เรียนรู้ทางการเมืองในคานาประสบการณ์ทางการเมือง และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ
 ทางการเมืองการปกครองน้อยเนื่องมาจากระดัการศึกษาของประชาชนส่วนใหญ่ต่ำ และไม่
 มีโอกาสศึกษาหาความรู้ทางการเมืองเพราะไม่ได้ว่างมาตรฐานการปกครองระบอบประชา
 ธิปไตยให้กับเด็กซึ่งจะเป็นผู้นำท้องถิ่นในอนาคตเป็นผลทำให้ประชาชนไม่มีโอกาสแสดงบทบาท
 หรือมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ประการที่สาม ปัญหา
 เศรษฐกิจที่บีบรัดตัวจนไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้เวลาสนใจกับเหตุการณ์ทางการเมืองมากนัก
 ประการที่สี่ คนไทยชอบวิถีการดำเนินชีวิต (way of Life) ง่ายๆ ง่าย ๆ มักชอบนิยมถือ
 เอาความสะดวก ฉวย เป็นใหญ่ ตลอดจนประชาชนส่วนใหญ่ขาดความศรัทธาและไม่ผูก-

พื้นที่รัฐบาล เพราะผู้บริหารประเทศขาดความสามารถ ประการที่ห้าองค์กรทางการเมืองไม่
 เข้มแข็ง เพียงพอที่จะเป็นหลักในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเมืองและพัฒนาการเมือง
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคการเมืองมีโคห์ชันน้ำที่ของพรรคการเมืองอย่างแท้จริง เพราะขาด
 ความสามารถในการจัดองค์การตลอดจนมีการปฏิวัติรัฐประหารบ่อยครั้งทำให้พรรคการเมือง
 ลมลุกคลุกคลานตลอดมา เป็นผลทำให้พรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นเพียงกลุ่มการเมืองหรืออาจ
 จะกล่าวได้ว่าเป็นไปในรูป "พรรคการเมือง" ซึ่งเป็น "ที่รวมของบุคคลซึ่งสนับสนุนอำนาจ
 หรืออิทธิพลทางการเมืองของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือคณะบุคคลใดคณะหนึ่ง โดยบุคคลนั้นมุ่ง
 หวังผลประโยชน์ทางการเมืองหรือทางอื่นเป็นสิ่งตอบแทน"

จากสาเหตุของปัญหาพื้นฐานดังกล่าวมาแล้วเป็นปัจจัยทำให้ประชาชนขาดความรู้ความ
 เข้าใจทางการเมือง ขาดการศึกษาทางการเมือง ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจถึงคุณค่าของ
 การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นผลทำให้ระบอบประชาธิปไตยของไทยประสบความสำเร็จ
 ตลอดมา

นอกจากนี้บรรยากาศทางการเมืองของไทยภายหลังจากวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็น
 ตันมา จะเห็นได้ว่ามีการตื่นตัวทางการเมืองกันมากขึ้นทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด พฤติกรรม
 ดังกล่าวแสดงออกมาในรูปของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่นการเลือกตั้ง การชุมนุม
 เรียกร้องของกลุ่มต่าง ๆ เป็นต้นซึ่งเป็นลักษณะของการให้ความสนใจทางการเมืองและนำไป
 สู่ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในกรุงเทพมหานคร
 ซึ่งนับเป็นพวกที่อยู่ใกล้ชิดกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองและข่าวสารที่ถูกปิดเบี่ยงเบนกว่าประ
 ชาชนในต่างจังหวัด อย่างไรก็ตามยังคงพบปัญหาประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจใน
 การปกครองและการเลือกตั้ง พวกเขาไม่ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของตนทำให้ขาดความสำนึก

บรรพต วีระสัย และ สุขุม นวลสกุล, รัฐศาสตร์ทั่วไป (พระนคร : อรุณ
 ลาดพร้าว, ๒๕๑๕), หน้า ๑๘๒ และโปรดดู ชานูวูณี วัชรพุกด์, "การเข้าแทรกแซงทางการเมือง
 เมืองของทหารไทย" รัฐศาสตร์นิเทศ, ๕ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๑๗) : ๕๕.

และความรับผิดชอบทางการเมือง พวกเขาในฐานะผู้จัดการเมืองระบอบประชาธิปไตยอยู่เช่นเดิม และการที่ผู้ทำการวิจัยได้เลือกสถานที่เก็บข้อมูลในอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี เนื่องจากจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีลักษณะเด่นจังหวัดหนึ่งคือ มีโรงงานอุตสาหกรรม เกษตรกรรม มีธุรกิจ การประมง และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทำให้คนมีอาชีพหลายอย่างเหมาะแก่การศึกษา

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

๑. เพื่อทราบถึงระดับความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี
๒. เพื่อชี้ให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของระดับความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
๓. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคมที่มีต่อความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
๔. เพื่อประกอบการศึกษาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สมมติฐานการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิดในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประชาชนในอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานขึ้นโดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Dependent Variable) และตัวแปรอิสระ (Independent Variable) สำหรับตัวแปรตามก็มีความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและความกระตือรือร้นเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครอง จากตัวแปรทั้ง ๒ ตัว สามารถตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยค่อนข้างต่ำ

ศูนย์ส่งเสริมการเผยแพร่ประชาธิปไตย ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, สรุปรายงาน การสัมมนาอาจารย์นักศึกษา อาสาสมัคร โครงการกัลปพฤกษ์แบบท ๒-๕ พฤษภาคม ๒๕๑๗ ณ. สถานพักฟื้น กรมตำรวจ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เล่มที่ ๑ (ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ และ ปีที่พิมพ์), หน้า ๘.

- สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครอง
ก่อนขงกำ
- สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนเพศชายจะมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย
มากกว่าประชาชนเพศหญิง
- สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนเพศชายจะมีความกระตือรือร้นเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและการ
ปกครองมากกว่าประชาชนเพศหญิง
- สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยมาก
ขึ้นเมื่อมีระดับการศึกษาสูงขึ้น
- สมมติฐานที่ ๖ ประชาชนจะมีความกระตือรือร้นเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครอง
มากขึ้น เมื่อมีระดับการศึกษาสูงขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้มีขอบจำกัดในการศึกษาคงนี้

๑. การศึกษาวิจัย ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชนไม่อาจจะทำการศึกษาวิจัยทั่วประเทศได้ เนื่องจากการศึกษาเช่นนั้นจำเป็นต้อง
อาศัยเวลา ทุนทรัพย์และกำลังคนเป็นจำนวนมาก การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงจำกัดขอบเขตเฉพาะ
กรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

๒. ประชากร ประชากรที่ใจในการศึกษาวิจัยได้แก่ประชากรในเขตอำเภอเมือง
ชลบุรี จังหวัดชลบุรี เพราะจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีลักษณะเด่นจังหวัดหนึ่ง คือ มีโรงงาน
อุตสาหกรรม ธุรกิจเกษตรกรรม ประมง และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทำให้ประชาชนมีอาชีพ
หลายอย่างทำให้การสุ่มตัวอย่างกระจายไปทั่วถึง

๓. ตัวแปรอิสระ เนื่องจากประชาชนมีความแตกต่างกันในด้าน เพศ การศึกษา
อายุ รายได้และอาชีพมาก ตลอดจนได้มีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเหล่านั้นบ้างแล้ว ผู้วิจัยจึงกำ-
หนดตัวแปรอิสระเพียง ๒ ตัว คือ เพศ และ ระดับการศึกษา เท่านั้น

๔. แบบสอบถาม เนื่องจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาได้สร้าง
ขึ้น และได้ทดสอบกับประชาชนในอำเภอเมืองชลบุรี เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๒๐ เป็นช่วง

ระยะเวลาการปกครองของนายชานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรีผู้วิจัยจึงไม่ขอกล่าวถึง เหตุการณ์ในช่วงภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยพลเอกเกียกศักดิ์ ฆมนันท์ เป็นนา- ยกรัฐมนตรี

การค้นคว้าและการวิจัย

วิธีการศึกษาผู้เขียนได้ค้นคว้าและวิจัยในรูปแบบผสมผสานในแบบพรรณาวិเคราะห์รวม ทั้งการวิจัยโดยทศแบบสอบถาม (Field Research) โดยมีสาระสำคัญของการวิจัยดังต่อไปนี้

๑. การวิจัยเอกสาร (Documentary Servey) โดยการศึกษาค้นคว้าจาก หนังสือต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ซึ่งอยู่ในประเภทให้ความรู้ ทฤษฎี ตลอดจน จนด้านวิชาการต่าง ๆ ทางด้านการเมือง การปกครอง เน้นในทาง Political Socializ- ation, Political Participation และ Political Culture

๒. การวิจัยสนาม (Field Research) เป็นการวิจัยในลักษณะจำกัดขอบ- เขตการศึกษาเฉพาะอำเภอเดียว คือ อำเภอเมืองชลบุรี (Case Study) การเก็บข้อ มูลใช้วิธีแจกแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์คำถามที่ใช้ในแบบสอบถามเป็นคำถามที่เจาะวิเคราะห์ ถึงตัวแปรนำอันได้แก่เพศและการศึกษา และจะวิเคราะห์ถึงตัวแปรตามอันได้แก่ ความเข้าใจ ทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามพฤติกรรมทางการเมือง ของประชาชนภายในเขตนั้น

วิธีการวิจัย

๑. การเลือกตัวอย่างในการวิจัย โดยที่อำเภอเมืองชลบุรีเป็นอำเภอขนาดใหญ่ มีพื้นที่กว้างขวางมีประชากร ๑๕๘,๓๘๗ คน สํารวจเมื่อประจำเดือน มิถุนายน ๒๕๒๐ อำเภอ เมืองชลบุรีแบ่งออกเป็น ๑๘ ตำบล คือ ตำบลบางปลาสร้อย มะขามหยง บ้านโชค บ้านสวน บางทราย แสนสุข อ่างศิลา เหมือง ทนงวี เสมัก ทนงไม้แดง นาป่า ทนงข้างคอก สํานัก- บก คอนหัวฟ้อ ห้วยกะปิ คลองท่าเหว และ บ้านปึก รายละเอียดตามภาคผนวก ดังนั้นการวิจัย

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดชลบุรี, การรายงานสถิติจำนวนราษฎร ประจำเดือน มิถุนายน ๒๕๒๐

จึงไม่สามารถเก็บข้อมูลจากทุกตำบลได้ เพราะขาดทุนทรัพย์ ขาดกำลังคนและเวลาจำกัด ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนในตำบลที่มีอยู่ในเขตอำเภอเมืองชลบุรีเพียง ๓ ตำบล เป็นตำบลตัวอย่างในการวิจัยคือ

๑. ตำบลบ้านโศก ซึ่งถือว่าเป็นตำบลที่มีความเจริญมากเพราะอยู่ในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี มีจำนวนประชากรทั้งหมด ๘,๙๕๘ คน

๒. ตำบลบางทราย เป็นตำบลที่มีความเจริญปานกลางเพราะอยู่ในเขตสุขาภิบาลบางทรายมีจำนวนประชากรทั้งหมด ๗,๙๕๘ คน

๓. ตำบลหนองไม้แดง ถือเป็นตำบลที่มีความเจริญน้อย เพราะอยู่นอกเขตเทศบาลเมืองชลบุรี และเขตสุขาภิบาล มีจำนวนประชากรทั้งหมด ๔,๖๘๒ คน

ซึ่งได้แจกแบบสอบถามเฉลี่ยเป็นอัตราส่วนตามอัตราประชากรของตำบลนั้น โดยการสัมภาษณ์ประชากรตำบลบ้านโศก จำนวน ๑๖๖ ชุด ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ได้คืนมาถูกต้องสมบูรณ์ จำนวน ๑๓๒ ชุด ตำบลบางทราย จำนวน ๑๔๖ ชุด ได้กลับคืนมาสมบูรณ์ จำนวน ๑๑๖ ชุด และตำบลหนองไม้แดง จำนวน ๑๐๘ ชุด ได้กลับคืนมาสมบูรณ์ จำนวน ๘๔ ชุด รวมแบบสอบถามที่ได้คืนมาซึ่งถูกต้องและสมบูรณ์ จำนวน ๓๓๒ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๐๕ ซึ่งถือได้ว่าเป็นแบบสอบถามที่อยู่ในเกณฑ์ตัวอย่างในการวิจัยได้ ส่วนแบบสอบถามที่ไม่ถูกต้องและขาดหายไป จำนวน ๘๔ ชุด เป็นอันตัดออกไป ดังรายละเอียดตามตารางที่ ๑

ที่มา : สำนักงานทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองชลบุรี, การรายงานสถิติจำนวนราษฎร ประจำเดือนมิถุนายน ๒๕๒๐.

ที่มา : ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองชลบุรี, การรายงานสถิติจำนวนราษฎร ประจำเดือน มิถุนายน ๒๕๒๐.

๓
เรื่องเดียวกัน.

ตารางที่ ๑

แสดงอัตราส่วนการของเลือกตัวอย่างในการวิจัยของประชากรที่ใช้ในการสำรวจ

ตำบลที่เลือกเป็น ตัวอย่าง	จำนวนประชากร ในตำบล	จำนวนแบบสอบถาม ที่ใช้ในการสำรวจ คิดเป็นร้อยละ	จำนวนแบบสอบถาม ที่คืนมาคิด เป็นร้อยละ	จำนวนแบบสอบถาม ที่ขาดหาย คิดเป็นร้อยละ
บ้านโชค	๘,๙๕๘	๑๐๐(๑๖๖)	๙๙.๕๒(๑๓๒)	๒๐.๔๘(๓๔)
บางทราย	๘,๙๕๘	๑๐๐(๑๔๖)	๙๙.๔๕(๑๑๖)	๒๐.๕๕(๓๐)
หนองไม้แดง	๕,๖๘๒	๑๐๐(๑๐๘)	๙๙.๙๘(๘๘)	๒๒.๒๒(๒๔)
รวม	๒๒,๑๙๘	๑๐๐(๔๒๐)	๙๙.๐๕(๓๓๒)	๒๐.๙๕(๘๘)

๒. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในชั้นแรกผู้วิจัยตั้งใจจะใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบ Systematic Sampling โดยการสอบถามประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เช่น เริ่มจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกตั้งคนที่ ๑ ต่อไป คนที่ ๑๑,๒๑,๓๑,....ตามลำดับ แต่ผู้วิจัยได้พิจารณาเห็นว่าวิธีการดังกล่าวมีปัญหาหลายประการและอาจไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากเป็นเรื่องยุ่งยากที่จะติดตามบุคคลที่กำหนดไว้ได้ เพราะมีประชาชนจำนวนมากไม่ยอมออกไปทำงานในท้องถิ่นเป็นเวลานานแล้วแต่มีได้ย้ายออกไป ประกอบกับการสัมภาษณ์อาจไม่พบตัวบุคคลดังกล่าว และการนัดหมายผู้ถูกสัมภาษณ์ทำได้ยากและใช้เวลานาน ผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาจึงตกลงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling เป็นการสุ่มตัวอย่างง่าย ๆ โดยถือว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละคนสามารถเป็นตัวอย่างได้ และมีโอกาสที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างเท่า ๆ กันแต่ในการดำเนินการสุ่มตัวอย่างนั้นมีหลักว่า จะต้องทำการสุ่มตัวอย่างจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปทุก ๆ หมู่บ้านในแต่ละตำบลตามที่ใดที่กำหนดไว้ ดังนั้นการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้จึงได้ประชากรที่สามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มได้

๓. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากครูที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นครูประจำในตำบลและครูที่ช่วยราชการที่หมวดการศึกษาอำเภอเมืองชลบุรี โดยให้หัวหน้าครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้คัดเลือกครูที่มีความรู้ระดับปริญญาตรีมีความรับผิดชอบ โดยผู้วิจัยได้แนะนำหลักเกณฑ์ในการสัมภาษณ์ประชาชนโดยชักชวนความเข้าใจในการสอบถามเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจในคำถาม และตอบคำถามได้โดยให้คณะครูเหล่านี้เข้าไปสัมภาษณ์ประชาชนแบบป้อนคำถามให้ตอบเพื่อทดสอบความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลตามที่ได้กำหนดไว้

๔. รูปแบบของแบบสอบถาม การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ลักษณะของคำถามในแบบสอบถาม จะมีทั้งคำถามเปิด (Open - end questions) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และลักษณะคำถามปิด (Closed - end questions) เป็นแบบสอบถามที่ให้เลือกข้อความที่ถูกต้อง แต่ในทางปฏิบัติส่วนใหญ่ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองให้ได้ผลแน่นอน สำหรับเนื้อหาของแบบสอบถาม แบ่งออกได้ดังนี้

ส่วนที่ ๑ เป็นคำถามข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับเพศ อายุ อาชีพ การศึกษาและรายได้

ส่วนที่ ๒ เป็นคำถามที่วัดความเข้าใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่น รวม ๕ ข้อ

ส่วนที่ ๓ เป็นคำถามที่วัดความเข้าใจทางการเมืองในระดับชาติ รวม ๕ ข้อ

ส่วนที่ ๔ เป็นคำถามที่วัดความสนใจในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง รวม ๔ ข้อ

ส่วนที่ ๕ เป็นคำถามที่วัดความสนใจของประชาชนต่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ รวม ๗ ข้อ

ส่วนที่ ๖ เป็นคำถามที่วัดความรู้สึกของประชาชนต่อระบบราชการ รวม ๑ ข้อ

ส่วนที่ ๗ เป็นคำถามที่วัดการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อชุมชน รวม ๑๐ ข้อ

ส่วนที่ ๘ เป็นคำถามที่วัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกระบวนการเลือกตั้ง รวม ๑๑ ข้อ

รายละเอียดของแบบสอบถามโปรดดูตามภาคผนวก ก.

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล จะดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

๕.๑ เป็นการนำข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังทางสังคมหรือข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างคำนวณออกมาเป็นร้อยละ โดยแยกตารางตามลำดับ คือ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้

๕.๒ เป็นการนำข้อมูลทั้งหมดมารวมคะแนน โดยแยกผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนว่า จะโคเคคะแนนรวม ของคำตอบในแต่ละส่วนเป็นเท่าไร เช่น ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นสูง ก็จะได้คะแนนสูง เป็นต้น เหตุที่ต้องรวบรวมคะแนนเป็นรายบุคคล เพื่อจะได้สะดวกในการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของคำตอบภายหลังจากการแบ่งกลุ่มผู้ตอบ ออกเป็นประเภทต่าง

๖. การวัดตัวแปร ในบรรดาตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ ผู้วิจัยได้เน้นเพศ และระดับการศึกษา ซึ่งกำหนดในสมมุติฐานที่จะมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดมารวมคะแนนของแต่ละคน โดยแบ่งคะแนนออกเป็น ๗ ส่วน ควบกัน แล้วจึงแยกข้อมูลของแต่ละคนออกตามกลุ่มประชากรและสังคม เพื่อจะได้้นำตัวเลขร้อยละที่ได้มาเปรียบเทียบศึกษาความแตกต่างอันเกิดจากอิทธิพลของปัจจัยเหล่านี้สักทีหนึ่ง

สำหรับเกณฑ์การตัดสินว่าผู้ใด มีความรู้ความเข้าใจ สูง กลาง หรือต่ำ ใช่วิธีตัดสินโดยเทียบกับคะแนนเต็มของแต่ละหมวดเป็นสำคัญ ผู้ที่โคเคคะแนนตั้งแต่ ๐ - ๔๕ % ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ๕๐ - ๗๕ % ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และ ๗๖ - ๑๐๐ % ถือว่าอยู่ในเกณฑ์สูง

๗. วิเคราะห์การวิจัยเปรียบเทียบ เกี่ยวกับเรื่องความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ตลอดจนวัฒนธรรมทางการเมือง ใ้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้หลายคนคงจะพิจารณาได้จากผลการวิจัยโดยสรุป ดังนี้

จากการวิจัยของอำพล สิงห์โกวินท์ และสวัสดิ์ กฤตรัชตน์ ในปี ๒๕๑๓ พบว่า

อำพล สิงห์โกวินท์ และสวัสดิ์ กฤตรัชตน์, ความตื่นตัวทางการเมืองกับการสื่อสาร, รายงานการวิจัย (เอกสารโรเนียว), ๒๕๑๖, หน้า ๒๕ - ๓๐ และ ๖๔.

ประชาชนในเขตอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีความรู้ความเข้าใจในสถาบันทางการเมืองและบุคคลสำคัญทางการเมืองน้อย

จากการวิจัยของ ดร. บรรพต วีระสัย^๑ ในปี ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔ ซึ่งได้วิจัยสนามใน จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ผลปรากฏว่า เยาวชนในภาคเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัด ลำพูน) ทั้งในเมืองและชนบท ยังขาดความสนใจทางการเมือง ตลอดจนไม่ใส่ใจในขบวนการทางการเมือง และยังรู้จักบุคคลสำคัญทางการเมืองทั้งไทยและต่างประเทศไม่มากนัก

จากการวิจัยของประสิทธิ์ พรรณพิสุทธิ์^๒ เมื่อปี ๒๕๑๓ ได้ทำการศึกษาวิจัยประชาชนในเขตสุขาภิบาลพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

๑. การที่ประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นแบบสุขาภิบาลเท่าที่ควรนั้น เกิดจากมูลเหตุใหญ่คือ ความไม่รู้ไม่เข้าใจในการปกครองตนเองของประชาชน เป็นประการสำคัญที่สุด

๒. ความไม่รู้ไม่เข้าใจต่อการปกครองตนเองนั้น เกิดจากความเคยชินต่อการปกครองระบบค้ำเค็ม และความไม่เคยชินต่อรูปการปกครองแบบสุขาภิบาลที่รัฐบาลหยิบยื่นให้

๓. การจัดรูปแบบของกิจการปกครองของสุขาภิบาล ยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร แต่ปัญหาเรื่องรูปแบบไม่ใช่เป็นปัญหาประการสำคัญในขณะนี้

๔. ผู้วิจัยตั้งข้อเสนอแนะว่า ปัญหาที่สำคัญที่ควรแก้ไขนั้นอยู่ที่การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ให้เกิดแก่ประชาชนเป็นเบื้องต้นก่อน แล้วจึงมาพิจารณาแก้ไขรูปแบบให้สอดคล้อง หรือเหมาะสมตามนาที่หลัง

^๑ บรรพต วีระสัย, "ทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของเยาวชนไทย", วิชา- สตรนีเทศ, ๘ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๑๓), หน้า ๖, ๘ - ๑๓, ๒๒ - ๒๔.

๒

ประสิทธิ์ พรรณพิสุทธิ์, "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองแบบสุขาภิบาล ศึกษาจากสุขาภิบาลพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓), หน้า ค - ข.

จากการวิจัยของวงษ์ เลิศไพศาล ได้ทำการศึกษาวิจัยโดยการสุ่มตัวอย่างหาข้อมูลจากนิสิตปีสุดท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๑๔ ที่มีต่อฐานะ และบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งระหว่างปี ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔ โดยเลือกตัวอย่างจำนวน ๔๐๗ คน หรือร้อยละ ๒๐ ของจำนวนนิสิตปีสุดท้ายทั้งหมด รวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้เลือกตอบตามแนวทางที่เสนอแนะไว้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

- ๑. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สูงนัก
- ๒. นิสิตขาดความเชื่อมั่นศรัทธาในความสามารถของสมาชิกสภาผู้แทน และเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนส่วนใหญ่ มักปฏิบัติงานเกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของตน
- ๓. นิสิตมีความต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในอุดมคติของตนเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ โดยไม่คำนึงถึงเฉยว่าจะมีความรู้ ความสามารถมากน้อยเพียงไร
- ๔. ผู้วิจัยได้ให้ข้อถกวิจารณ์ว่า การที่นิสิตผู้มีการศึกษาสูงยังขาดความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนธรรมดาสามัญ ซึ่งมีการศึกษาต่ำกว่าจึงน่าจะมีความเชื่อมั่นลดน้อยลงตามสัดส่วนไปควย และนั่นย่อมหมายถึงความล้มเหลวของการนำเอาระบบนี้มาใช้
- ๕. ผู้วิจัยพบว่า ภูมิหลังต่าง ๆ ของนิสิต เช่น เพศ สาขาวิชาที่เรียน เชื้อชาติ ภูมิลำเนา และอาชีพของบิดา ไม่ช่วยให้การตัดสินใจของนิสิตแตกต่างกันมากนัก

วงษ์ เลิศไพศาล, "วัฒนธรรมการเมือง : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตปีสุดท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อฐานะ และบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทน," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครองบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗), หน้า ๖ - ๗.

จากการวิจัยของคณะอาจารย์ ผู้ทำการวิจัยคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 เมื่อปี ๒๕๑๕ โดยได้ทำขึ้นในรูปแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามไปสอบถามประชาชนซึ่งสุ่ม
 ตัวอย่างตามภาคต่าง ๆ ของประเทศ ภาคละ ๒ จังหวัด ๆ ละ ๒ อำเภอ ซึ่งวิจัยแยกเป็น
 ๓ หัวข้อ คือลักษณะครอบครัวไทย แนวโน้มของการแก้ปัญหาในครอบครัว และทัศนคติต่ออาชีพ
 และต่อการเมือง ในที่นี้จะขอยกมาแต่ขอสรุปผลของการวิจัยหัวข้อทัศนคติ ต่อการเมืองที่เกี่ยวข้อง
 ของดังนี้

๑. ด้านความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง และ
 หน้าที่ของประชาชนโดยส่วนรวม มีผู้สนใจทำความเข้าใจในระบบการปกครองน้อยมาก
 ส่วนผู้ที่เชื่อวางรู้ หรือเข้าใจก็ได้จากการเรียนรู้อาจมาจากโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ แต่การศึกษาใน
 โรงเรียนของชาวชนบทจำกัดอยู่อย่างสูงไม่เกิน ป. ๔ - ป. ๗ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความรู้
 ความเข้าใจในเรื่องการเมืองยังคับแคบ และน้อยมาก ตามการจัดหลักสูตรการศึกษาส่วนมาก
 ประชาชนอาศัยความรู้ ความเข้าใจเหล่านี้ โดยการอ่านหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์เสียเป็น
 ส่วนใหญ่ สารสำคัญของความรู้ ความเข้าใจระบบการปกครองที่ดี หรือความสัมพันธ์ และ
 หน้าที่ของตนต่อการปกครองบ้านเมืองที่ดี เป็นความเข้าใจในลักษณะที่เรียกว่ามุ่งในการยอมรับ
 เชื่อฟังอำนาจทางการเมืองของรัฐ หรือผู้ปกครองประเทศโดยตรงมากกว่าจะมุ่งกิติความตนเอง
 เป็นผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ และการใช้อำนาจของรัฐ

๒. ทัศนคติต่อการเลือกตั้ง ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจว่าการเลือกตั้งคืออะไรและ
 เห็นว่าการออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิ่งที่ควรกระทำ แต่ไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง
 ที่มีต่อการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งต้องการความร่วมมือ และการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนในการปกครองมากที่สุด เท่าที่สามารถจะกระทำได้ ควบเหตุผลดังกล่าวจึง

คณะอาจารย์ผู้ทำการวิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, รายงานผล
 การวิจัยเรื่องลักษณะบางประการของสถาบันสังคมไทย ที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบ
 ประชาธิปไตย, (นครหลวงกรุงเทพธนบุรี : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๘๘ - ๙๐.

ทำให้มีผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในแต่ละครั้งน้อยมาก แม้จะเห็นว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นลักษณะที่ดีของพลเมืองก็ตาม และเห็นว่าเป็นไปได้ในลักษณะทางจริยธรรมมากกว่าหน้าที่ในทางการปกครอง หรือการเมือง

๓. ทศนคติต่อผู้แทนราษฎร จะเห็นได้ว่า ประชาชนคนไทยมีลักษณะ หรือทศนคติต่อผู้ที่มีความรู้ หรือผู้ที่ตนคิดว่าจะเป็นนักการเมืองที่ดียิ่งกว่า ฉลาดป็นอง หรือผู้ที่มีฐานะดีเพราะเหตุว่าความคิดโดยทั่ว ๆ ไป ของคนไทย ถือว่าการเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองก็เท่ากับเป็นการเลือกผู้ทำหน้าที่ปกครองประเทศนั่นเอง ฉะนั้น นอกจากจะเลือกคนที่ตนคิดว่าดี โดยคำนึงถึงคุณลักษณะส่วนบุคคลต่าง ๆ แล้วยังมุ่งถึงผู้ที่มีความรู้ ความเชื่อถือเรื่องเข่นนี้ได้ ก็เฉพาะบุคคลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเมือง และการปกครองที่ตนเห็นว่าใกล้ชิด ที่สุดเท่านั้นคือ กำนัน และผู้ใหญ่บ้านนั่นเอง

จึงสรุปได้ว่า ในด้านความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับระบบการเมือง และการปกครองของไทยมีลักษณะเพียงแค่ว่าอย่างผิวเผินตามชื่อที่เรียกขานกันเท่านั้นหาใคร่มีความเข้าใจในเนื้อหา หรือสาระสำคัญของการปกครอง หรือกลไกต่าง ๆ อันเป็นเหตุช่วยให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกี่ยวข้องโดยตรงไม่ ทั้งนี้สืบเนื่องมาแต่การขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่ว่าโดยการศึกษาเล่าเรียนจากโรงเรียน จากสื่อสารมวลชน หรือแม้แต่ในสถาบันทางการเมืองเองก็หาใคร่มีความสนใจ ที่จะแพร่ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริงไม่

จากการวิจัยของ คร. ทินพันธุ์ นาคะตะ^๒ จากหนังสือ The Problems of

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๘ - ๑๕๙.

^๒

Thinapan Nakata, The Problems of Democracy in Thailand : A Study of Political Culture and Socialization of College Students (Bangkok : Praepittaya, 1975), P. 14. อ้างในชัยอนันต์ สมุทวณิช, ประชาธิปไตยสังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์แอม, ๒๕๑๘), หน้า ๘๕ - ๘๘.

Democracy : A Study of Political Culture and Socialization of College Students ได้ทำการศึกษาทัศนคติ ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ๒ แห่งด้วยกันคือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ โดยแบ่งนักศึกษาที่ทำการสำรวจออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ นักศึกษาแขนงวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการทหารโดยเลือกเอาเฉพาะเพศชายเท่านั้น โดยกำหนดตัวแปรอิสระคือ เพศให้เหมือนกันหมด ได้กำหนดการศึกษาศึกษาทัศนคติของนักศึกษาคงต่อไปนี้

๑. เกี่ยวกับทัศนคติการเมืองตั้งแต่เริ่มของไทย จะมีผลต่อขบวนการประชาธิปไตยมากน้อยเท่าใด โดยมีพื้นฐานการศึกษาว่าทัศนคติของนักศึกษาแบบประชาธิปไตยยังเกิดขึ้นไม่ได้ในหมู่ประชาชน เพราะถูกครอบงำโดยทัศนคติแบบอำนาจนิยม ประชาชนมักจะมี ความเชื่อมั่นในสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังเกต และการวิพากษ์วิจารณ์

๒. เกี่ยวกับระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่เริ่ม ว่ามีอยู่สูงหรือต่ำตลอดจนความกระตือรือร้นของประชาชนที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

๓. เกี่ยวกับทัศนคติแบบประชาธิปไตย คือความสนใจในทางการเมือง การมีความเชื่อมั่นในตนเอง ในฐานะเป็นพลเมืองหนึ่ง พร้อมกับการศึกษาทัศนคติแบบอำนาจนิยม ได้แก่ การขาดเหตุผลในการตัดสินใจ และขาดศรัทธาในสภาพแวดล้อมของมนุษย์ ซึ่งมีผลมาจากกระบวนการหล่อหลอมทางสังคม

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาไทยมีทัศนคติทางการเมืองที่ขัดกันอยู่ในตัวเอง คือ มีทั้งทัศนคติที่ล่าหลัง และทันสมัยผสมปนเปื้อนอยู่ด้วยกัน คือในค่านึงนั้น นักศึกษามีทัศนคติทางค่านที่เบ้แม้จจัยเอื้ออำนวยต่อประชาธิปไตย แต่อีกค่านึงมีลักษณะต่อต้านประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย แสดงออกโดยการตอบคำถามต่าง ๆ ของนักศึกษาไทย ได้แก่ การมีทัศนคติที่ยึดมั่นในแนวทางความคิดประชาธิปไตย เห็นว่าคนควรมีส่วนร่วมในทางการเมือง และตนสามารถเปลี่ยนแปลง หรือมีอิทธิพลต่อระบบการเมืองได้ ทัศนคติที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ได้แก่ ทัศนคติที่มีแนวโน้มเชิงนิยมอำนาจ การขาดความเชื่อมั่นในเพื่อน

มนุษย์ และสภาพแวดล้อมทางการเมือง และไม่มีวิจารณ์

สิ่งที่น่าสนใจในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาที่มีการศึกษาสูงเท่าใด ยิ่งมีลักษณะอำนาจนิยมมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังคงมีความรู้สึกต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น^๒ นอกจากนี้ นักศึกษาในวิชาทางวิทยาศาสตร์มีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุด ในขณะที่ นักศึกษาในโรงเรียนทหารมีแนวโน้มไปในทางอำนาจนิยม ส่วนนักศึกษาวิชาสังคมศาสตร์อยู่ระหว่างกลางของช่วงปลายสุดสองด้านนี้

ในตอนท้าย ดร. ทินพันธุ์ สรุปได้ว่า ลักษณะขัดแย้งกันระหว่างประชาธิปไตยอำนาจนิยมนี้เป็นลักษณะร่วมของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงทุกสังคม ซึ่งรวมทั้งสังคมไทยด้วย (Poly - normative society) ซึ่งได้แสดงให้เห็นว่า ถ้าระบบการเมืองจะมีมั่นคงมีประสิทธิภาพ ผู้ที่จะขึ้นมาเป็นผู้นำในอนาคตจะต้องเปลี่ยนทัศนคติแบบดั้งเดิมให้เป็นทัศนคติที่เอื้อต่อประชาธิปไตยให้

จากผลการวิจัยของ Likhit Dhiravegin^๕ เกี่ยวกับเรื่อง Political

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๗.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๗.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๘.

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕๕.

5

Likhit Dhiravegin, Political Attitudes of the Bureaucratic Elite and Modernization (Bangkok : Thai Watana Panich, 1973), P. 49.

อ้างใน วิกาภรณ์ ปราโมช ณ. อุษยา, "การศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมือง ความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจในการเลือกตั้ง ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรุงเทพมหานคร, วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๙," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๒๔ - ๒๕.

Attitudes of the Bureaucratic Elite and Modernization โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ และออกแบบสอบถามไปยังข้าราชการระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ เช่น ระดับเลขานุการรัฐมนตรี อธิบดี เป็นต้น โดยได้ออกแบบสอบถามจำนวน ๕๕ คน สามารถ สัมภาษณ์ และได้แบบสอบถามคืน รวม ๕๖ คน (๘๘.๘ %) ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการระดับสูง ประมาณ ๘๐% มีทัศนคติทางการเมืองแบบก้าวหน้า อีก ๒๐ % เป็นแบบอนุรักษนิยม นั่นคือใน ๕ คน ๒ คนจะเป็นแบบก้าวหน้า ๑ คน จะเป็นแบบอนุรักษนิยม และเป็นอีก ๒ คนอยู่ในระหว่างกลาง ทั้งนี้ พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลสำคัญที่สุดได้แก่ ระดับการศึกษา รองลงมาคืออายุ เกี่ยวกับระดับการศึกษา พบว่าผู้ที่จบระหว่างปริญญาโท ถึงปริญญาเอก มักจะเป็นแบบก้าวหน้า ส่วนผู้ที่จบปริญญาตรี หรือต่ำกว่านั้น จะเป็นแบบอนุรักษนิยม ส่วนด้านอายุพบว่าผู้ที่สูงอายุ มักจะเป็นพวกอนุรักษนิยม สรุปแล้ว ข้าราชการระดับสูงของทั้ง ๒ กระทรวงนี้ จะมีผู้ที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบก้าวหน้ามากกว่าคือ ๘๐.๘% อีก ๒๑.๒% เป็นพวกอนุรักษนิยม และอีก ๓.๘% เป็นฝ่ายกลาง

จากการวิจัยของมณูญ ศิริวรรณ เมื่อปี ๒๕๑๕ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องวัฒนธรรม การเมืองไทย : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะอำนาจนิยม ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างหาข้อมูลจากประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร โดยยึดกลุ่มอาชีพ เป็นหลักในการกระจายแบบสอบถาม ไร้ประชากรเป็นตัวอย่าง ๕๕๐ คน ผลการวิจัย สรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยประกอบด้วยวัฒนธรรมย่อย ๒ รูปแบบคือ

๑. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมส่วนใหญ่ของคนในประเทศ เป็นวัฒนธรรมของมวลชน วัฒนธรรมแบบนี้มีลักษณะเด่น คือ อำนาจนิยม และอิสรนิยม
 ๒. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบสมัยใหม่ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของผู้นำ หรือผู้ที่มีระดับ การศึกษาสูง วัฒนธรรมแบบนี้มีลักษณะเด่น คือ อำนาจนิยม และอิสรนิยม ล.วิไล
- วัฒนธรรมทางการเมือง ทั้ง ๒รูปแบบนี้ เป็นผลมาจากกระบวนการสังคมนิยมทาง การเมืองที่แตกต่างกัน แบบแรกเป็นผลของกระบวนการสังคมนิยมทางการเมืองแบบดั้งเดิม

มณูญ ศิริวรรณ, "วัฒนธรรมการเมืองไทย : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะ อำนาจนิยมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาการ ปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๕), หน้า ๖ - ๗.

ที่ถ่ายทอดกันมาหลายร้อยปี โดยไม่มีการขาดตอน ส่วนแบบที่สองเป็นผลมาจากการปฏิรูปการปกครองในรัชการที่ ๕ ผสานกันการปฏิรูป และการขยายตัวของระบบการศึกษาสมัยใหม่ตั้งแต่รัชกาลที่ ๕ จนถึงปัจจุบัน

อิทธิพลของวัฒนธรรมทางการเมืองกึ่งกลาง ทำให้คนไทยมีทัศนคติโน้มเอียงไปในทางนิยมระบบการปกครองที่ใช้อำนาจเด็ดขาดโดยฝ่ายบริหาร และเห็นว่าขั้นตอนของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภานั้นเป็นสาเหตุยั่วยุความวุ่นวาย และไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาของประเทศ ผลการวิจัยแสดงว่าระบอบการปกครองที่มีฝ่ายบริหารที่เข้มแข็ง และสามารถใช้อำนาจเด็ดขาด เพื่อแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ น่าจะเข้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมากกว่าระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

จากการวิจัยของ ชลอ ไบเจอร์รี่ เมื่อปี ๒๕๑๕ ได้ทำการศึกษาวิจัยความคิดเห็นทางการเมืองของผู้นำเขาวชน ชนบท โดยศึกษาเฉพาะผู้นำเขาวชนอาสาที่เข้ามาฝึกอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเขาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๓๖๐ คน ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า

๑. ผู้นำเขาวชน ชนบทส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง Political Object ต่าง ๆ คือ เรื่องระบบการเมือง หรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป ตัวแทนของประชาชน หรือตัวแทนของรัฐ กฎหมาย หรือนโยบายของประเทศ ตลอดจนฐานะ และบทบาทของตัวเอง
๒. ผู้นำเขาวชน ชนบทชาย จะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง Political Object ต่าง ๆ มากกว่าผู้นำเขาวชนหญิง
๓. ผู้นำเขาวชนชายจะมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง Political Object ต่าง ๆ มากขึ้นเมื่อมีการศึกษาสูงขึ้น
๔. ผู้วิจัยให้ความคิดเห็นว่า ผลของการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาทาง

๑
ชลอ ไบเจอร์รี่, "ความคิดเห็นทางการเมืองของผู้นำเขาวชน ชนบท" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๖ - ๗., ๘. และ ๒๔๑ - ๒๔๓.

การเมืองไทยน่าจะมีปัญหาน้อยลง เพราะถ้าผู้นำเขวาชวน ชนบทจะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองในอนาคตแล้ว จะทำให้การปกครองในระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ด้วยเหตุที่ผู้นำเขวาชวน ชนบทมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง Political Object ต่าง ๆ มากกว่าเขวาชวน ชนบท โดยทั่วไป และประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนี้ ผู้นำเขวาชวนยังมีความเชื่อมั่นในตัวเองที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านิสิต นักศึกษาอีกด้วย

๕. นอกจากนี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับ การที่ผู้นำเขวาชวนส่วนใหญ่มีความสนใจในกิจการของบ้านเมือง และสำนึกในสิทธิ และหน้าที่ของพลเมือง รวมทั้งเชื่อมั่นในตัวเองที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง อาจจะเป็นเพราะว่าผู้นำเขวาชวน ชนบทที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้ที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพแต่อย่างใด พวกเขาจึงอยู่ในระยะที่มีความสนใจ กระตือรือร้น ความเชื่อมั่น และความหวังในระดับสูง หากต่อไปพวกเขาต้องประกอบอาชีพ มีภาระผูกพันต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ยังเป็นที่สงสัยว่าพวกเขาจะมีลักษณะของความกระตือรือร้น และความเชื่อมั่นในตัวเอง ตลอดจนไปหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับ การวิจัยครั้งต่อไปอีกเช่นกัน

จากผลของการวิจัยของ วิภากรณ ปรามโฆช ณ อยุธยา^๒ เมื่อปี ๒๕๑๕ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจ และความสนใจในการเลือกตั้ง ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร, วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๕ โดยวิจัยได้สุ่มตัวอย่างหาข้อมูลจากกลุ่มประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๘๗ คน เป็นประชากรจากอาคารสงเคราะห์ทุ่งมหาเมฆ ๔๓ คน จากแฟลตพญาไท ๔๕ คน และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ๕๐ คน สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

๑. ประชาชนส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมือง แบบรัฐสภาในระดับปานกลางถึงดี

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔๔.

^๒ วิภากรณ ปรามโฆช ณ อยุธยา, "การศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมือง ความรู้ ความเข้าใจและความสนใจในการเลือกตั้ง ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในกรุงเทพมหานคร, วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๕," หน้า ค-ง และ ๓๑ - ๓๒.

๒. ประชาชนส่วนใหญ่มีความสนใจในการเมือง คำนบบทบาทการทำงาน ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก (๗๕ %)

๓. ประมาณครึ่งหนึ่งของประชาชน ในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา มีทัศนคติทางการเมือง และการปกครองในระบบประชาธิปไตยค่อนข้างดี ส่วนที่เหลือนั้น มีทัศนคติทางการเมืองที่ไม่ค่อยดีเท่าไรก็ดี ประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังต้องการให้ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยต่อไป

๔. ประชาชนส่วนใหญ่ มีความสนใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้ง

๕. ปัจจัยทางประชากร และสังคมมีอิทธิพลเด่นชัด ต่อความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจในการเมือง และทัศนคติทางการเมือง การเลือกตั้งของประชาชนก็คือ เพศ ระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีอิทธิพลต่อหัวข้อที่ศึกษาทั้งหมด

๖. พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่าง

(๑) ความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา กับทัศนคติทางการเมือง และการปกครองแบบประชาธิปไตย

(๒) ความรู้ ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา กับทัศนคติในการไปใช้สิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้ง

(๓) ความสนใจในทางการเมืองกับทัศนคติในการไปใช้สิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้ง

(๔) ทัศนคติทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยกับทัศนคติในการไปใช้สิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้ง

ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย

๑. ปัญหาเรื่องการให้ข้อมูลสนองตอบ ตามแนวทศสอบ เนื่องจากแบบสอบถามได้ส่งไปให้ประชาชนตอบส่วนมากมักจะล่าช้ามาน้อย ประกอบกับคำถามส่วนใหญ่ เป็นคำถามที่ยากประชาชนไม่เข้าใจคำถามที่ถาม ตลอดจนประชาชนไม่ค่อยจะมีเวลาสนใจในการตอบข้อมูลในแบบสอบถาม เพราะ—จำเป็นต้องประกอบอาชีพ ผู้วิจัยจึงได้เปลี่ยนแปลงวิธีการต่าง ๆ โดยการติดตามแบบสอบถามที่ได้ให้ไปแล้ว และยังไม่ส่งคืน ตลอดจนแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาแล้วแต่ขอความในแบบสอบถามตอบไม่ครบสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจาก

ครู ที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นครูประจำในตำบล และเป็นครูที่ช่วยราชการ ที่หมวดการศึกษาอำเภอเมืองชลบุรี โดยให้หัวหน้ากลุ่มครูองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้ ทำการคัดเลือกครูที่มีความรู้ระดับปริญญาตรี มีความรับผิดชอบ โดยผู้วิจัยได้แนะนำหลักเกณฑ์ ในการสัมภาษณ์ประชาชนได้ซักซ้อมความเข้าใจในการสอบถาม เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจ ในคำถาม และตอบคำถามได้เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่กลับคืนมาสมบูรณ์

๒. ปัญหาเรื่องการสุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างนี้เป็นปัญหาสำคัญของการวิจัย ทางสังคมศาสตร์ การสุ่มตัวอย่างนี้ไม่สามารถกำหนดด้วยบุคคลแน่นอนได้ เนื่องจากผู้ที่ทำการ สุ่มตัวอย่างไม่มีตัวอย่าง เพราะไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นอื่น ผู้ทำการวิจัยได้ทำการสุ่มตัว-
 อย่างแบบ (Simple Random Sampling) ซึ่งถือว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน โดย
 มอบแบบสอบถามให้ครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดออกไปสัมภาษณ์

๓. ปัญหาความร่วมมือของประชาชน ขณะที่ทำการวิจัยความเข้าใจทางการ เมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ผู้วิจัยได้ออกสังเกตการณ์ และสัมภาษณ์ ตามแบบสอบถามจากประชาชนตำบลต่าง ๆ ปรากฏว่าประชาชนบางคนหวาดระแวงไม่ไว้วางใจ และบางคนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร นอกจากนี้แบบสอบถามมีคำถามบางข้อยาก เนื่องจาก จากระดับการศึกษาของประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาค่ำ ปรากฏว่าประชาชนไม่สามารถ ตอบได้ เมื่อได้กลับคืนมาแล้ว ขอความในแบบสอบถามตอบไม่ครบสมบูรณ์ จึงจำเป็นต้อง มีการให้ครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ป้อนคำถามด้วยการสัมภาษณ์เพื่อทดสอบความ เข้าใจทางการเมืองให้ถี่ถ้วนครั้งหนึ่ง ซึ่งต้องใช้เวลายาวมากในการที่จะได้แบบสอบถามคืน กลับมาเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

๑. ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทาง และข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้ที่สนใจในเรื่อง เดียวกันนี้ที่จะทำการศึกษาและวิจัยให้ละเอียดลึกซึ้ง และกว้างขวางยิ่งขึ้น

๒. ผลของการวิจัยที่ได้อาจจะพอใช้อธิบายถึงลักษณะเดียวกันนี้ในท้องถิ่นอำเภอ หรือจังหวัดใกล้เคียง

๓. ผลของการวิจัยนี้จะเป็นการกระตุ้นหรือท้าทายให้มีการศึกษาวิจัยปัญหาในขอบเขต กว้างขวางขึ้น อันเป็นผลดีแก่การที่จะช่วยไ้ทราบข้อเท็จจริงของปัญหา โดยส่วนรวมทั้งหมด

๔. ผลของการวิจัยนี้อาจสามารถจะช่วยให้เห็นพฤติกรรมทางการเมืองในระบบ ประชาธิปไตย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยเกี่ยวกับความเข้าใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำเป็นต้องกำหนด ความหมายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการ วิจัยหลายคำ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สนในเรื่องนี้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง ซึ่งประกอบด้วยคำต่าง ๆ ดังนี้คือ

ความเข้าใจทางการเมือง หมายถึงความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชน ที่มีต่อการเมืองและการปกครองของประเทศ ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ของประชาชน หรือพลเมือง รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในความหมายของระบบประชาธิปไตย ซึ่งแหล่งที่มาของ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ คานส์สารมวลชน อาทิเช่น จากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ จากสถานศึกษา และข่าวสารจากราชการ คำแถลงการณ์ของรัฐบาล คำปราศรัยของ นายกรัฐมนตรีที่มีต่อประชาชนในโอกาสต่าง ๆ ผลของการมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของ ประชาชน จะก่อให้เกิดความสำนึกในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตัดสินใจตกลงใจ เพื่อ จัดสรรทรัพยากร และช่วยกันควบคุมการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมด้วยการกำหนด และปฏิบัติตามขอ บัญญัติ รวมทั้งมีการยอมรับการใช้อำนาจ ตลอดจนการใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น ชักชวน ... การประนีประนอม การต่อรอง การยอมตาม การให้สัญญา การปรองดอง ความไว้วางใจ

การเป็นตัวแทน และการเชื่อฟัง ดังนั้น การเมืองจึงเป็นเรื่องของการแสวงหาอำนาจอิทธิพล และ
ผลประโยชน์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรสิ่งมีคุณค่าให้แก่สังคมอย่างยุติธรรม

ความสนใจทางการเมือง หมายถึงประชาชนมีความสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ทางการเมือง และการปกครองทั้งประเทศ มีการติดตามข่าวสารของบ้านเมือง พுகุ่ยหรือการสนทนา
กันเป็นกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาของบ้านเมือง พยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือในการกำหนด
นโยบายทางการเมือง และการปกครองท้องถิ่น เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การเข้าร่วมในรูปของ
กลุ่มผลประโยชน์ เป็นสมาชิกสองพรรคการเมืองทั้งในสภา และนอกสภา

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) หมายถึงการมีส่วนร่วม
ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การปกครองในฐานะที่ประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ โดยการ
ออกเสียงเลือกตั้ง รวมทั้งการบิบบังคับ หรือชักชวนอย่างไม่เป็นทางการอีกด้วย คือหลังจากประชาชน
ได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเสร็จแล้ว มิได้หมายความว่า จะเสร็จสิ้นภาระหน้าที่ของประชาชนไม่ แต่
ประชาชนจะต้องติดตามผลการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีโอกาสวิเคราะห้ และอภิปราย
ปัญหาทางการเมืองได้ด้วยความเข้าใจ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจนโยบายทางการเมืองได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ ทั้งเป็นส่วนบุคคล และเป็นกลุ่มผลประโยชน์ รวมตลอดจนถึงการถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์
แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนรัฐบาล หรือเพื่อนฝูงอยู่ใกล้ชิด การมีส่วนร่วมทางการเมือง
เมือง นี้หมายถึงการดำเนินงานอย่างเป็นทางการอีกด้วย เช่น การแสดงมติมหาชน (Referendum)
การริเริ่มเสนอกฎหมาย (Initiative) ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนใช้อำนาจทางการเมืองใน
ในการตัดสินใจปัญหาทางการเมืองที่สำคัญ

ความสำนึกทางการเมือง (Political Feelings) หมายถึงประชาชนมีความเชื่อ
มีความคิดอ่านทางการเมือง มีเหตุผล รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ และมองโลกตามความเป็นจริงในสิ่งที่
เป็นไปได้ มีความตระหนักถึงความอุดหนุนของการปกครองแบบนี้ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมือง
แบบประชาธิปไตย และมีความรู้สึกนึกคิดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสำคัญ ทุกคนต่างก็ถือว่า
เป็นหน้าที่ที่จะต้องทำมีจิตใจยึดมั่นในการประพฤติปฏิบัติตามอุดมการณ์ระบอบประชาธิปไตยอยู่ตลอดเวลา
และมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน มีความเชื่อมั่นและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย
โดยเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเฉพาะการออกเสียงเลือกตั้ง การสนับสนุน
กลุ่มผลประโยชน์

วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) หมายถึงแนวความคิด ความรู้ ความรู้สึก ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนอุดมการณ์ของบุคคลที่มีต่อระบบการเมือง และเป็นผลให้ บุคคลนั้น ๆ แสดงพฤติกรรมทางการเมืองของตนต่อระบบการเมืองในสังคมที่ตนอยู่ ซึ่งพฤติกรรม ต่าง ๆ ที่เกิดจากแนวความคิด ความรู้ ความรู้สึก ความเชื่อของบุคคลเหล่านี้เกิดจากกระบวนการ เรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization) ที่เกิดจากประสบการณ์จากอดีต อันยาวนานของแต่ละคน

วัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวนี้ มีทั้งส่วนส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และส่งเสริม ระบอบอำนาจนิยม ก่อให้เกิดวัฒนธรรมแบบประชาธิปไตย และวัฒนธรรมแบบอำนาจนิยม

การเรียนรู้ทางการเมือง, (Political Socialization) หมายถึงแนว ความคิด ทศนคติ ความรู้ หรือโครงสร้างบุคลิกภาพพื้นฐานของบุคคลในสังคมต่อระบบการเมือง ทำให้บุคคลในประเทศมีความรู้ เรื่องการเมือง ในทุก ๆ ทาง ทั้งในรูปแบบ และนอกแบบ ทั้ง โดยจงใจ หรือไม่จงใจ

ลำดับการเสนอเรื่อง

วิทยานิพนธ์นี้ ประกอบด้วยบทศึกษา ๒ บท ที่สำคัญ คือ

บทที่ ๑ บทนำ กล่าวถึง สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ ขอบเขตของการศึกษา วิจัย การเลือกตัวอย่างในการวิจัย การสัมภาษณ์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้ คำนิยามศัพท์เฉพาะ และลำดับการเสนอเรื่อง

บทที่ ๒ กล่าวถึง การเรียนรู้ทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง ประเภทของ วัฒนธรรมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเอื้ออำนาจ ตลอดจนการปกครองแบบประชาธิปไตย กระบวนการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง การเรียนรู้ทางการเมืองกับระบบ การเมือง บทบาทของสื่อมวลชน ความเข้าใจทางการเมือง

บทที่ ๓ กล่าวถึง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพ

บทที่ ๔ กล่าวถึง การเรียนรู้ทางการเมืองของไทย การมีส่วนร่วมทางการเมือง
ในประเทศไทย วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย ระบบราชการกับการเมืองไทย

บทที่ ๕ กล่าวถึง สภาพอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี และผลการวิเคราะห์ข้อมูล
การวิจัย ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

บทที่ ๖ เป็นบทสรุป และขอเสนอแนะ